

SCIENCE PARKS + KLUSTER = SANT

SCIENCE PARKS SOM ARENOR FÖR KLUSTER
OCH ÖPPEN INNOVATION

DANIEL HALLENCREUTZ & PETER KEMPINSKY

På uppdrag av Katalysatorprojektet - finansierat av
SISP och VINNOVA Januari 2015

$$1+1=3$$

INNEHÅLL

1. Förord.....sid. 3
2. Science parks + kluster = sant! .....sid. 5
3. Inledning .....sid. 5
4. Utgångspunkter .....sid. 6
5. Science parks som arena
för klusterutveckling.....sid. 8
6. Att utveckla klusteralternativ .....sid. 12
7. En science park som vill skapa
lyftkraft åt kluster måste ha ett
antal förmågor på plats .....sid. 16
8. Hur kan en science park stärka
en innovativ miljö genom att
överbrygga klustergapen? .....sid. 18
9. Bilaga 1 .....sid. 24
10. Bilaga 2 .....sid. 25
11. Medarbetare .....sid. 26

1. Förord

Framtiden öppnar nya möjligheter för Gävleborg och Sverige. Vår förmåga till innovation, flexibilitet och förnyelse utvecklar vår konkurrenskraft och bidrar till att skapa ett bättre, långsiktigt hållbart samhälle.

I Gävleborg växer ett kunskapsintensivt och tjänstebaserat näringsliv fram, med basen i våra starka kompetensområden inom materialteknik, metall och skog kombinerat med nya kompetenser och teknologier. Samtidigt förändras synen på innovation. Från att ha varit synonymt med slutna miljöer vid universitet och företag går vi idag mot öppna innovationsmiljöer där många aktörer samarbetar och där innovationerna får spridning och ger nytta för fler.

Denna utveckling påverkar förutsättningarna för aktörer som arbetar för att stödja, främja, finansiera innovation – men också för hela samhället och dess företag, stora som små. En samverkan som framöver i allt högre grad bör utvecklas är den mellan science parks och kluster. Här finns synergier att utveckla.

Projektet Katalysator har haft som syfte att hitta systematiska former för ett ökat regionalt samarbete mellan science parkmiljöerna i Gävleborg; **Sandbacka Park** i Sandviken, **Faxepark** i Söderhamn och **Gävle Kommun** samt fördjupa relationen till andra lokala och regionala utvecklingsaktörer.

Den här metodboken är en sammanställning av lärdomar från utvecklingsarbetet och har tagits fram inom ramen för *Katalysator-projektet* med stöd och finansiering från **SISP - Swedish Incubators and Science Parks** – och **VINNOVA** i det sk *Innovationsexcellensprogrammet*. **Kontigo** har dels fungerat som processledare i arbetet och dessutom sammanställt lärdomarna i denna metodbok som fokuserat på synergier mellan science parks och kluster.

Vi i projektgruppen har haft en omfattande läroprocess som vi på detta sätt vill dela med oss av. Vi hoppas också att denna metodbok kan fungera som en inspiration för fler innovationsaktörer.

2015-03-01

Ulrika Malmkvist
Sandbacka Park, Sandviken

Leif Svensson
Faxe Park, Söderhamn

Andreas Näsman
Gävle kommun

Magnus Ernström
Region Gävleborg

Marita Forsell
Länsstyrelsen Gävleborg

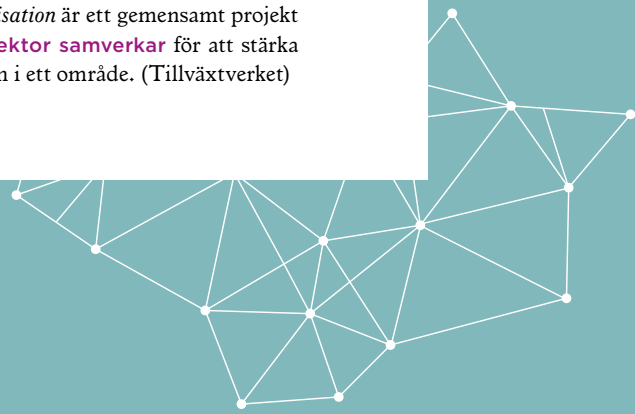

VAD ÄR EN SCIENCE PARK?

Science parks är stimulerande och utvecklande miljöer som erbjuder kunskapsintensiva tillväxtföretag infrastruktur, nätverk och affärsutveckling. En science park kan beskrivas som en **mötesplats mellan människor, idéer, kunskap och kreativitet** samt utgör ofta en plattform för större innovations- och utvecklingsprojekt. (www.sisp.se)

VAD ÄR ETT KLUSTER?

Regionala kluster samverkar för att nå konkurrensfördelar. Klustren består av företag, offentliga aktörer och universitet/högskolor från samma geografiska område. Några av fördelarna med geografisk koncentration i form av ett kluster är till exempel tillgång till specialiserad arbetskraft, specialiserade insatsvaror, teknologi, information och erfarenhetsbaserad kunskap. Kärnan i flertalet kluster utgörs av affärsdrivande företagsnätverk som samverkar kring konkreta aktiviteter som inköpsamverkan, gemensam produktutveckling med mera. Ett *klusterinitiativ* eller *klusterorganisation* är ett gemensamt projekt där **näringsliv och offentlig sektor samverkar** för att stärka tillväxten och konkurrenskraften i ett område. (Tillväxtverket)

2. Science parks + kluster = sant!

Metodboken handlar om att skapa förutsättningar för science parks att fungera som arenor för kluster och öppna innovationsprocesser, vilket är en av de viktigaste faktorerna för att lyckas skapa, utveckla och växla upp den regionala och nationella innovationskraften i Sverige. Metodboken lyfter fram utgångspunkter och erfarenheter i detta arbete från en rad science parks och kluster.

Boken baseras på fem utgångspunkter:

- » **Science parks är vanligtvis ägda av en triple helix-sammansättning, där kommunerna ofta, men inte alltid, ingår. De har oftast ett kommunalt grunduppdrag.**
- » **Kluster är idag ett av det viktigaste medlet som man på regional nivå har för att möta och förstärka styrkeområden, samt att dra fördel av smart specialisering och samverkan mellan kluster**
- » **Smart specialisering, samverkan mellan kluster och öppen innovation ställer krav på plattformar/miljöer som är bredare än traditionella klusterinitiativ (och science parks)**
- » **Samverkan mellan kluster och breda plattformar ställer krav på samspel både regionalt och lokalt**
- » **För att en science park ska kunna stödja utveckling av kluster krävs med andra ord att science parken utvecklar sig själv på ett antal områden.**

En science park måste uppvisa ett antal förmågor för att kunna vara långsiktigt utvecklingskraftig och bidra till att skapa lyftkraft för ett eller flera kluster och en region. För att lyckas ställs stora krav på kompetens och ledarskap vid science parks och i kluster. Fem stycken förmågor eller funktioner är särskilt viktiga.

Det rör förmågan att skapa:

- » Förankring
- » Attraktivitet
- » Lärande
- » Länknings
- » Förändring och kvalificerad affärsutveckling av innovativa företag

Om science parks utvecklar dessa förmågor kan de tillsammans med kluster komplettera varandra på ett sådant sätt att $1+1=3$. Metodboken vill bidra till att denna utveckling ska komma till stånd.

Att fungera som arena för utvecklingen av kluster handlar för science parks om att bidra till att överbrygga de sju gap som hämmar klustrets samlade innovationsförmåga och därmed förnyelsen och konkurrenskraften i klusterföretagen.¹ Gapen sammanhänger med misslyckanden vad gäller kunskap, samarbete och samordning mellan olika aktörer.

De sju gapen är:

- » Forskningsgapet
- » Utbildningsgapet
- » Företagsgapet
- » Myndighetsgapet
- » Kapitalgapet

- » Klustergapet
- » Globala marknadsgapet

3. Inledning

VARFÖR EN METODBOK?

Projektet **Katalysator** har som syfte att hitta former för ett ökat regionalt samarbete mellan **Sandbacka Park**, Sandviken samt **Faxepark**, Söderhamn och **Gävle Kommun**, och även med andra lokala och regionala utvecklingsaktörer.

En viktig del i projektet handlar om att skapa förutsättningar för science parks att fungera som arenor för kluster och öppna innovationsprocesser. Där science parks och kluster kan komplettera varandra på ett sådant sätt att $1+1=3$ och synergierna bidrar till att skapa ett mervärde för innovatörer, entreprenörer och företag i det lokala och regionala tillväxtarbetet.

Som en del i detta arbete har denna metodbok tagits fram som samlar erfarenheter av vad en sådan utveckling kräver och hur den kan ske.

VILKA VÄNDER SIG METODBOKEN TILL?

Metodboken riktar sig till aktörer som arbetar med att främja innovation, tillväxt och regional utveckling:

---

¹ De sju innovationsgapen är hämtade från Örjan Sölvells forskning kring klusterutveckling.

- » Science parks eller motsvarande
- » Klusterinitiativ
- » Kommuner
- » Regionala tillväxtaktörer
- » Finansärer

VILKA ERFARENHETER BASERAS BOKEN PÅ?

Boken baseras på erfarenheter från utvecklingsarbetet i Katalysator-projektet samt på Kontigos erfarenheter från tidigare uppdrag samt forskning, studier och utvärderingar kring:

- » Utveckling av kluster
- » Utveckling av science parks
- » Regional tillväxt och förnyelse

Inom ramen för projektet har företrädare för science parks och kluster intervjuats. Ett stort tack för er medverkan i arbetet med metodboken!

4. Utgångspunkter

Vår utgångspunkt är att science parks och kluster ”i kombination” (genom samverkan på olika sätt) är en nyckel för att realisera möjligheter kopplat till innovativa miljöer och smart specialisering samt för utveckling av regionala innovationssystem. Ett ökat fokus på innovativa miljöer och smart specialisering är en utveckling som skett de senaste åren. Förflyttning mot samlade innovativa miljöer där skärningspunkten mellan science parks och kluster

är ett sådant exempel. Detta möjliggör kopplingar mellan starka branschkluster och forsknings- och innovationsmiljöer.

Denna utveckling hänger samman med förändringar i omvärlden som på olika sätt påverkar förutsättningarna för aktörer som arbetar för att stödja, främja, finansiera innovation – samt självfallet för samhället och för företagen, stora som små.

NYA MODELLER FÖR INNOVATION

Idag krävs ett nätverksperspektiv på innovation. Ett nätverksperspektiv på innovation innebär att nya verktyg och modeller för att stödja innovation krävs.

I detta sammanhang blir begrepp som **öppen innovation** och **användar-driven innovation** allt viktigare. Dessa syftar på att nya innovationer uppstår och utvecklas utanför den egna organisationen (öppen innovation) respektive med utgångspunkt i användarens, kundens, behov och nytta av en vara eller tjänst.

De anspråk som denna ”kundanpassning” ställer på leverantörens resurser och kompetens är sådana att ingen enskild organisation egentligen kan äga en fråga längre. Därför kräver detta att en organisation har förmåga att identifiera och ta i anspråk resurser och kompetens varhelst den finns samt att inkludera användarna och andra aktörer i innovationsprocessen. Detta är till och med en nödvändighet: den accelererande hastigheten kräver att många är med i processen – det krävs nya samverkansmodeller.

Men - och detta är intressant i ett science parkperspektiv – denna öppenhet kräver en plats. En plats som får sin styrka just för att science parken har fysiska eller virtuella kopplingar till andra platser, resurser och aktörer. Det viktiga i detta sammanhang är att staden eller en stadsdel är en sådan plats. Här ser vi både internationellt och i Sverige idag många intressanta exempel på science parks som vill bli just en sådan plats. **Porto Digital**, i Recife, är exempelvis ett intressant exempel på en park som också arbetar integrerat med stadsutveckling i hela staden. **Manchester Science Park** har också blivit betydelsefull för hela Manchester.

I Sverige så har Sandbacka Park i Sandviken blivit den kraftsamlande noden tillsammans med kommunen för att driva och utveckla Sandviken som den ”nya industristaden” där science parken i samspel med kommun, forskningsaktörer, Sandvik, små- och medelstora företag skapar en dynamisk miljö för innovation och entreprenörskap. I Eskilstuna har **Munktel Science Park** inte bara fått en ägare som kan backa upp science parken genom att kommunen gått in som aktiv delägare. Tanken är just att parken genom ett långsiktigt, stabilt ägande ska bidra mycket mer med att få fler kunskapsintensiva företag till staden, öka innovationskraften generellt, skapa en rent fysisk attraktionskraft och se till att det knoppas av inkubatorbolag etc. Därför har man också en roll som en av de viktigaste aktörerna för att utveckla staden som innovativ miljö.

Ett ytterligare exempel är **Johanneberg Science Park** i Göteborg där en viktig di-

mension av parken är miljöaspekten, där ett hållbart stadsutvecklingskluster kan växa fram genom ett samspel mellan byggbransch, arkitekter, materialteknisk forskning, transportforskning och kommunal planering. Johannebergs tänkta roll är att vara en nod som för samman forskning (t.ex. vid akademien och institut inom miljö), företag och företagare (genom t.ex. innovativa små- och medelstora företag och inkubatorerna) och aktörer som kan bidra till att utveckla en attraktiv miljö för att hantera samhällsutmaningar vad gäller bland annat innovativ stadsutveckling.

DE GLOBALA UTMANINGARNA KRÄVER NYA LÖSNINGAR

EU 2020 pekar ut ett tydligt fokus på globala samhällsutmaningar som drivkraft för tillväxt och innovation. Detta kommer att kräva att ett antal problem och utmaningar måste lösas. Utmaningar som är komplexa och som inte kan mötas med enkla lösningar och där ingen enskild aktör kan sägas äga problemformuleringsinitiativet och huvudansvaret. Utmaningar som inte heller kan avgränsas exklusivt till någon region eller nation eftersom de är gränsöverskridande (men som bland annat kräver de där innovativa platserna som antyddes i det föregående avsnittet). Dessa utmaningar kallas ibland för **Grand Challenges**. Exempel på sådana är:

- » klimat- och energifrågan;
- » vård- och omsorg i ett demografiskt perspektiv;
- » pandemier;

- » resurseffektiv produktion och rörlighet;
- » det ökande behovet av att i olika sammanhang hantera samhällssäkerheten, exempelvis skydd mot terrorhandlingar.

Komplexiteten i dessa utmaningar handlar om att ha en förmåga att hitta både problemet och en lösning. Problemen och utmaningarna är samägda. De förutsätter innovationer som består av nya tekniklösningar och/eller sätt att organisera produktionen. De förutsätter i ännu högre grad innovationer av systemkaraktär. De stora utmaningar som vi nu kan se framför oss förutsätter nämligen att kunskaper från många olika områden kan sammanföras i nya lösningar. I synnerhet gäller det att ha förmågan att överge det gamla och kombinera tjänsteinnovationer med nya teknologiska områden och marknader. Återigen är det mycket intressant att i detta sammanhang se science parks som en samlande drivkraft för hållbar stadsutveckling.

NYA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR INTERNATIONALISERING

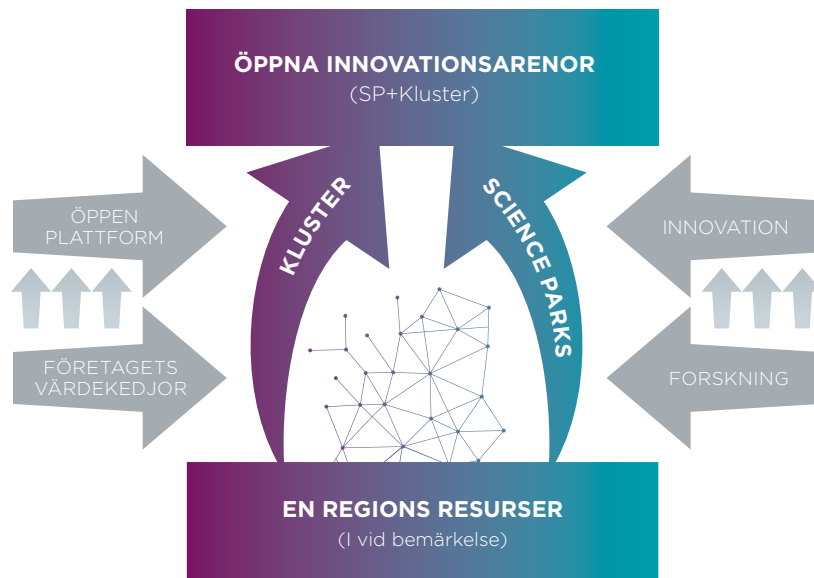
När det gäller internationalisering har svenska företag inte bara sålt sina produkter till andra länder utan också valt att investera i produktion utomlands. Att exportera till en ny marknad och, i ännu högre grad, etablera sig med produktion där det många gånger har stora investeringar. För små och medelstora företag har detta utgjort ett mer påtagligt hinder. Företagen har ofta hanterat detta genom en försiktig och stegvis internationalisering, en marknad i taget och den nära och bekanta först.

Många gånger har man varit beroende av att etablera och bygga upp nätverksliknande relationer till aktörer som redan finns etablerade i det nya landet. Ny teknik möjliggör idag helt nya vägar för internationalisering. Internationellt konkurrenskraftiga företag är också mer innovativa. Att förstärka de möjligheter som smart, innovativ internationalisering innebär är därför kanske en av de viktigare uppgifterna för ett klusterinitiativ.

Globala värdekedjor är nätverk, där aktörer som är involverade i olika funktioner, såsom forskning och utveckling, produktion, marknadsföring och försäljning av en vara eller tjänst, finns i skilda geografiska områden och länder. Ökad globalisering har inneburit att dessa värdekedjor är mindre koncentrerade jämfört med tidigare, beroende på förändrade förutsättningar när det gäller kostnaden för kommunikation och transporter. Att skapa värde har spridits ut till företag och regioner som specialiserar sig på olika aktiviteter i dessa internationella nätverk. Olika länder och regioner har olika roller i dessa globala värdekedjor beroende på deras förutsättningar.

En av de viktigaste rollerna för globala kedjor är att de ökar produktiviteten och specialiseringen i den globala samhällsekonomin. Många innovativa företag strävar efter att delta i globala tjänstevärdekedjor, men det kräver resurser att nå internationella marknader och för mindre företag kan dessa trösklar bli alltför höga. Framväxten av globala värdekedjor medför behov av nya perspektiv, såväl gällande den svenska konkurrenskraften som vad den

- » Samverkan mellan kluster och breda plattformar ställer krav på samspel både regionalt och lokalt
- » För att en science park ska kunna stödja utveckling av kluster krävs med andra ord att en science park själv utvecklas på ett antal områden.

Figur 1. Science parks och kluster konvergerar. Källa: Katalysatorprojektet

na utveckling innebär för utformningen av utvecklingsstöd till företag. Det innebär att kluster som vill bli excellenta måste fokusera på insatser som verkligen förstärker förutsättningarna för klusterföretagen i ett mer globalt konkurrensperspektiv. Något som vi tror är viktigt att inkludera i en analys och framtagande av en modell för hur det företags- och innovationsstödande systemet i Sverige bör utformas och arbeta. Här har också ett närmande mellan science parks och kluster betydelse

5. Science parks som arena för klusterutveckling

Science parks och kluster kommer från delvis olika traditioner och idéer om tillväxt och utveckling. Klusteridén bygger på **värdekedjor** (management och organisationsstrategier för att konkurrera på en marknad) och en koppling till täta miljöer. Science parks byggde initialt på att skapa en plats och resurser för att kommersialisera akademisk forskning och ta det till en marknad.

Nu går dessa utgångspunkter mot att mer smälta samman och integreras (bland annat på grund av det som beskrivs i tidigare avsnitt). I detta korta kapitel beskriver vi detta, samt mer konkret den resa som science parks respektive kluster gjort.

I detta kapitel arbetar vi utifrån fem utgångspunkter:

- » **Science parks är ett kvalificerat instrument, ofta med kommunerna som ägare, för att utveckla branscher och företagsnätverk.**
- » **Kluster är idag ett av det viktigaste medlen på regional nivå för att möta och**

Figur 2. Utvecklingen av science parks som innovationsarenor. Källa: Kontigo

	Mode 1	Mode 2	Mode 3
När	1980-tal.	2000-tal	2010-tal.
Fokus	Akademisk Innovation.	"New Business Innovation".	Öppna innovationsarenor.
Inriktning	Kommersialisering & innovation av akademisk forskning och kunskap.	Innovation i nya företag och produkter.	Innovation även i befintliga företag.
Process	Linjär process.	Interaktiv processmatcha innovatörer med entreprenörer.	Interaktiv process.
Tillgänglighet	Sluten – tillgänglig endast för entreprenörer från akademien.	Öppen – för entreprenörer som uppfyller kriterier.	Öppen – för befintliga företag i stort.
Form	Stark koppling till akademien.	Fristående, även stöd via riskkapitalister, del av regionala innovationssystemet.	Del av regionala innovationssystemet.
Erbjudande	Generellt koncept.	Branschspecifika tjänster	Både/och.
Format	Fysisk miljö.	Fysisk miljö, även fristående från akademien, särskilt branschriktade.	Virtuell miljö med fokus på värdeskapande processer.
Tjänster	Kontorslokaler, kontorsservice, utbildning, Rådgivning/ Coaching.	Anpassade, mer kvalificerade tjänster, stöd vid finansiering.	Stöd till affärsutveckling i värdeskapande processer.

förstärka styrkeområden, samt att dra fördel av smart specialisering, samverkan mellan kluster.

- » **Smart specialisering, samverkan mellan kluster, öppen innovation** – ställer krav på plattformar/miljöer som är bredare än traditionella klusterinitiativ, där science parks har en roll.

Innan vi går in lite närmare på aspekter som påverkar science parks förflyttning så kan konstateras att dessa har genomgått en betydande utveckling under de senaste 30 åren.

Science parks som innovationsmiljöer har genomgått en kraftig utveckling och förändring. Från att vara relativt slutna miljöer med fokus på kommersialisering av akademiska innovationer till att vara öppna innovationsmiljöer med fokus på innovationer även i befintliga företag och utan koppling till akademien. Figur 2 ovan beskriver denna utveckling av science parks.

Utvecklingen av ett vidgat fokus och ett öppet arbetssätt vid många science parks sammanhänger bland annat med

den förändring i synen på innovation och innovationsprocesser som har skett som vi beskrev inledningsvis. Innovationsbegreppet har utvecklats från en syn där innovation främst förknippades med teknisk FoU vid universitet och i företag till det breda synsätt som etablerats idag. Ett synsätt där innovation ses som en utveckling av nya idéer, beteenden och tillvägagångssätt som vinner insteg i ett samhälle och får spridning, vilket inkluderar sociala innovationer och större samhälleliga utmaningar.

På motsvarande sätt har även synen på innovationsprocesserna utvecklats och öppnats upp. Från ett synsätt där innovationsprocesserna var starkt kopplat till relativt slutna miljöer vid universitet och i företag till dagens situation med fokus öppna och inkluderande innovationsprocesser. Processer som involverar en lång rad aktörer inom olika delar av samhället och där exempelvis ideell sektor kan ha en viktig roll. Något som exempelvis kommer till uttryck i både den nationella innovationsstrategin samt IVA:s arbete kring **Innovation för Tillväxt**.

Innovatum Science park i Trollhättan har delvis som svar på krisen inom fordonsindustrin byggt upp centrumbildningar som fungerar som öppna innovationsarenor. **Produktionstekniskt Centrum** som är en mötesplats för forskare, utvecklare inom produktionsindustrin och studenter. Genom centralt finns tillgång till avancerad produktionsteknisk utrustning för innovationsprojekt mellan regionens industriföretag och forskningen. Om man så vill ett mycket konkret verktyg för klusterutveckling inom fordonsindustrin som är ett av Västra Götalandsregionens styrkeområden.

Sammantaget innebär detta att denna skrift har fokus på hur science parks kan agera arena eller plattform för befintliga kluster, samt initiera kluster vid behov. Till de fem utgångspunkterna som diskuterades ovan kan läggas ett antal policyperspektiv som de senaste åren på olika sätt pekar på nya betydelser för science parks och förstärker deras förutsättningar att ta en helt ny roll i arbetet med att stärka **innovation, entreprenörskap** och

internationalisering lokalt, regionalt och internationellt.

POLICYPERSPEKTIV PÅ SCIENCE PARKS BETYDELSE FÖR KLUSTERUTVECKLING

Smart specialisering är en strategi som **Europeiska kommissionen** lyft fram de senaste åren. Det som skiljer strategin för smart specialisering från vanliga innovationsstrategier och som gör att den ligger allt närmare klusterutveckling är att smart specialisering inte bara tar hänsyn till typiska forsknings- och kvalifikationsfrågor utan ser till alla resurser, till exempel geografisk placering, befolkningsstruktur, klimat och naturresurser. Dessutom beaktas faktorer på efterfrågesidan, som samhällets behov, potentiella kunder och innovation i den offentliga sektorn. Smart specialiseringsstrategier uppmuntrar vidare att man i det regionala utvecklingsarbetet försöker att integrera sina unika, lokala kunskaper och sin produktionskapacitet i nya kombinationer och innovationer. **Smart specialisering** är, menar vi, ett konvergerande policyområde som kommer att innebära förändrade förutsättningar när det gäller hur offentliga aktörer ska stödja klusterutveckling.

Kluster förekommer vidare som komponent i flera av EU:s strategier och initiativ på det tillväxtpolitiska området. 2006 lade exempelvis EU-kommissionen fram sin **innovationsstrategi**. Kluster utgjorde ett viktigt verktyg i denna. En milstolpe, och det hittills viktigaste policydokumentet på området, är EU-kommissionens meddelande från 2008 med titeln "**Mot kluster**

i världsklass i den Europeiska unionen". I dokumentet understryks nödvändigheten av fokuserade insatser för att öka klustrens excellens.

För att uppnå denna excellens måste ett kluster framgångsrikt kunna konkurrera internationellt. Detta kräver en kritisk massa av företag (inte enbart stora så kallade ankarföretag utan också innovativa små och medelstora företag), innovationskapacitet och internationella kontakter. Detta kräver också ett varumärke som fungerar internationellt och att klustret erbjuder en attraktiv miljö för att locka global talang, finansiering och kunskap.

Som en följd av detta – för att svenska kluster ska kunna konkurrera exempelvis om internationell finansiering – krävs att svenska satsningar för att stödja klusterutveckling koncentreras mot insatser som verkligen skapar den här typen av utvecklingskraft i de svenska klusterinitiativen.

I den nationella innovationsstrategi som presenterades 2012 konstaterades bland annat att en särskild potential för hållbar tillväxt och förnyelse i den regionala ekonomin finns i kopplingen mellan olika branscher och kunskapsområden. Att skapa mötesplatser, exempelvis i form av kluster eller nätverk, är därför betydelsefullt för innovationskraft och regional tillväxt. Samverkan i dessa innovativa miljöer kan driva förnyelse och konkurrenskraft och har förutsättningar att bli attraktiva noder i globala kunskaps- och innovationsnätverk och plattformar för samverkan regionalt, nationellt och internationellt.

Nyckelfaktorer för framtidens innovationsverige

Innovationskraft Sverige vill skapa debatt och engagemang. Därför avslutar vi med att ge vår bild av nyckelfaktorerna för framtidens innovationsverige. Vi har valt ut tio områden. Några är så glödhetta att det är svårt att veta hur de ska hanteras för att få störst effekt. För andra är temperaturutvecklingen osäker. Den tredje gruppen präglas av stabil energitveckling. Men gemensamt för alla är att de har sin givna plats i en inspirerande och konstruktiv diskussion om det framtida innovationsverige.

- Glödhet
- På väg att antingen bli glödhet eller ge stabil energi
- Ger stabil energi

Öppen innovation

Glödhet, global trend som alla pratar om. Nu väntar vi på svenska framgångsexempel från företag och offentlig sektor.

Science parks med lokala noder

Doldis med stor potential när lokala noder ger utvecklingskraft åt hela regionen. Ett viktigt sätt att effektivisera stödssystemet.

Innovation i offentlig sektor

Alla inser behovet. Men hur ska det bli fart på innovation i offentlig sektor? Potential att bli glödhet men det ställer stora krav på starka ledare inom den offentliga sektorn.

Regioner med unika förutsättningar

Bejakande av regionernas unika förutsättningar ger ökad effekt av nationella insatser. Men hur långt förmår regionerna tänka utanför de egna gränserna?

Entreprenören i centrum

Synen på entreprenörens roll som motor i tillväxten har fått fäste. Tillför nya perspektiv i den ekonomiska politiken och ger tillväxtens hjältar berättigad uppmärksamhet.

Ett globalt perspektiv

Ingen gömmer sig längre bakom ett smalt nationellt perspektiv. Globalisering får effekter för alla oavsett om den egna verksamheten är internationell eller inte.

Smart specialisering

Lanserat på allvar i EUs Horizon 2020. Fått fäste i regionala innovationsstrategier. Sätter fokus på dynamiska klusters roll för tillväxt och utveckling.

Innovationsstrategier

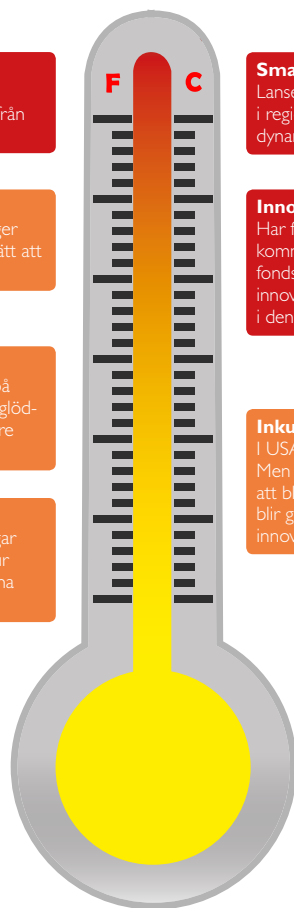
Har fått sitt genombrott på regional nivå. Hur kommer de att synas i prioriteringarna av strukturfondsprogrammen? Och kommer den nationella innovationsstrategin att spela samma viktiga roll i den nationella politiken som den gjort regionalt?

Inkubatorer blir acceleratorer

I USA pumpar acceleratorer ut snabbväxare. Men hur många svenska inkubatorer har förmågan att bli acceleratorer? Detta avgör om framtiden blir glödhet eller präglas av stabil energitillförsel till innovationsverige.

Breddat innovationsbegrepp

Innovationer innebär inte bara nya produkter utan också tjänster och arbetsprocesser. Nytt synsätt hos allt fler ger förnyelse i företag och offentlig sektor.

Det projekt som drevs av IVA Svensk Innovationskraft – som avslutades i november 2013 – lyfte fram science parks som nyckelfaktor för framtidens innovationsverige. IVAs projekt Innovationskraft Sverige var ett försök till regional kraftsamling kring innovation runt om i landet. I processen var näringsliv, offentlig sektor och akademi både nationellt och regionalt runt om i landet engagerade. En del av projektet syftade till att utveckla förslag som innebär generella åtgärder och riktade insatser för ökad svensk innovationskraft. Man pekade bland annat på att de regionala aktörerna i form av exempelvis science parks och inkubatorer är helt avgörande för att skapa innovativa

miljöer med nya och existerande företag som växer. Science parkernas betydelse i detta sammanhang lyftes fram som en av de kommande mest viktiga faktorerna för att lyckas skapa, utveckla och växla upp den regionala och nationella innovationskraften. För den som vill läsa mer hänvisas till <http://www.iva.se/globalassets/rapporter/innovationskraft-sverige/innovationskraft-sverige-slutrapport.pdf>

LINKÖPING DECLARATION OF SCIENCE PARKS

Deklarationen antogs i början av november 2014 vid en internationell konferens i Linköping och slår fast framgångsfaktorer för parkernas roll i en kunskapsintensiv ekonomi:

Företagsstöd för utveckling – kommersialisering av innovation och stimulera tillväxt i nya och befintliga företag.

Attraktionskraft – kommunikation för att locka talanger, idéer, kapital, R&D och företag nätverk – vara facilitator och socialt nav för den akademiska världen och industrin.

Öppen innovation – mervärde för företag genom att erbjuda en plattform för innovation och medskapande.

Smart specialisering – förbättra och underlätta smart specialiseringsprocesser inom viktiga sektorer.

Internationalisering – att locka utländska företag samt stödja våra lokala företag.

6. Att utveckla klusterinitiativ

Det finns många modeller för att utveckla kluster. Här har vi valt att lyfta fram två, dels den modell som arbetats fram av Reglab i samspel med företrädare för svenska kluster och aktörer som stödjer kluster. Dels den modell som arbetats fram av Örjan Sölvell, forskare med inriktning på kluster vid Handelshögskolan i Stockholm.

REGLABS MODELL FÖR KLUSTERUTVECKLING

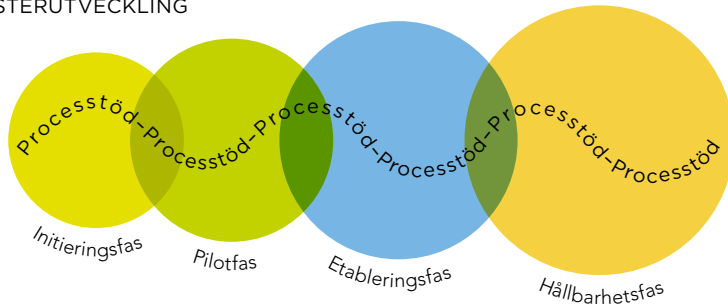
Reglab är ett forum för lärande om regional utveckling. Medlemmar är regioner, myndigheter, forskare och andra aktörer. Reglab driver gemensamma utvecklingsprojekt för att fördjupa kunskapen kring de regionala utvecklingsfrågorna. Reglab har 24 medlemmar: 21 regioner/län, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Tillväxtverket och Vinnova.

Reglab har arbetat fram en modell för klusterutveckling som bygger på att ett kluster genomgår ett antal faser. Faserna kännetecknas av olika utmaningar. Denna modell är naturligtvis utmärkt för också science parks som vill utveckla kluster (beskrivningen är hämtad från Reglabs material).

Utgångspunkten för Reglabs modell är att de som vill utveckla ett kluster initialt måste identifiera en utvecklingspotential eller en kris. Vidare är det viktigt att det finns en kritisk massa vad gäller antal

Figur 3. Modell för klusterutveckling. Källa: Reglab

KLUSTERUTVECKLING

företag. Här handlar det inte enbart om antalet företag utan också om deras styrka. Att det existerar affärsdrivna företagsnätverk är vidare viktigt. En ytterligare aspekt som är viktig är att identifiera de engagerade individer som vill förnya och förändra, som kan bli klustermotorer och bärare av klustrets idé och vision. Slutligen är det betydelsefullt att det skapas förutsättningar för öppenhet och nyfikenhet till akademien, men inte nödvändigtvis initialt en formaliserad relation.

Reglabs modell bygger på fyra faser. I **initieringsfasen** är det viktigt att utveckla och formalisera initiativet exempelvis genom att arbeta intensivt, med att bygga en gemensam vision och målbild. Stöd till processledningsgrupper för att skapa förtroendefulla relationer i nätverket och med andra nyckelaktörer är viktigt. Att få fram såddpengar – exempelvis till en förstudie av hur marknaden ser ut, vilka företag som finns eller helt enkelt för att ta fram en affärsplan för klustret – är en viktig uppgift för processledningen i initieringsfasen.

Processledningen bör vara formerad som en grupp. I denna grupp bör trovärdiga dörröppnare med stora nätverk ingå. Förmåga att entusiasmera och att skapa engagemang är oerhört viktigt, liksom att ha en förmåga att vara lyhörd för olika aktörers behov. Bra kontakt med utbildningssektorn och offentlig sektor generellt är vidare betydelsefullt. De individer som leder klusterinitiativet i denna embryonala fas bör ha god kännedom om de olika delarna i Triple-Helixmodellen. Klustret måste skapa mötesplatser. Sist men inte minst är det viktigt att lära av andra kluster, i och utanför regionen.

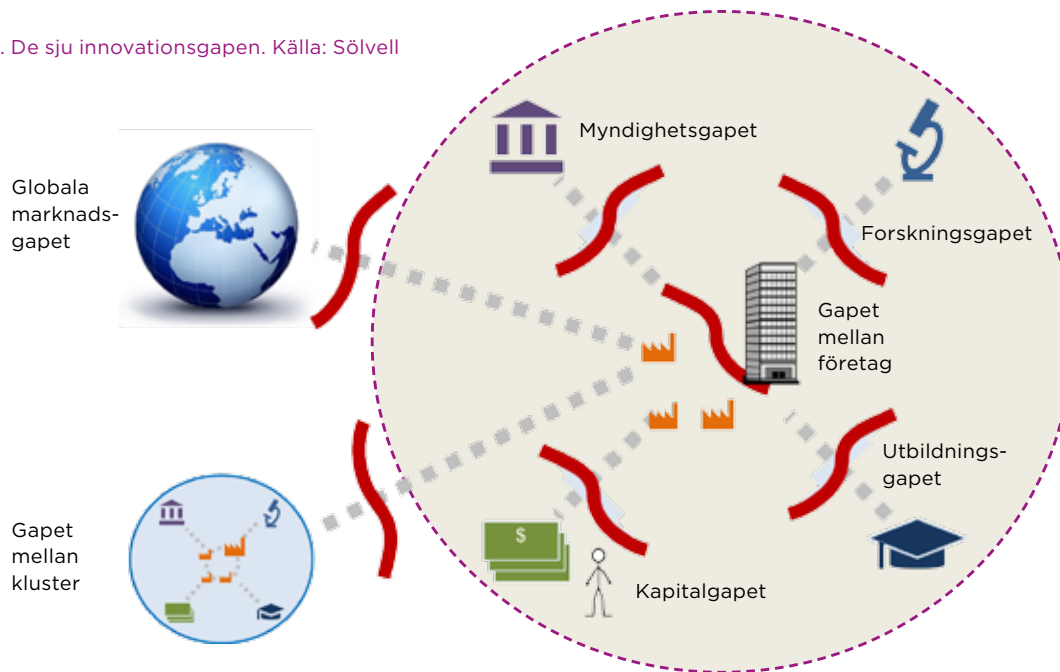
I den andra fasen, pilotfasen, formaliseras klustret mer och mer. I pilotfasen är det viktigt att processtödet arbetar med att skapa legitimitet och se till att initiativet får stöd från relevanta aktörer (regionala utvecklingsaktörer, näringsliv, akademi, politiker osv.). Minst lika viktigt är att skapa acceptans och legitimitet för initiativets ledning. I pilotfasen är det också av betydelse att processtöd skräddarsys och omfattar stöd till utveckling av verksamheten, till exempel utformning av vision,

strategi, operativ agenda, stadgar, uppföljningsbara mål, rollfördelning och former för kommunikation. Eftersom initiativet växer är det också av vikt att olika finansieringslösningar identifieras.

När det gäller processtödet i **etableringsfasen**, så bör det fokusera på att tillhandahålla navigeringsstöd vad gäller olika former för finansieringslösningar (finansieringsarkitektur för implementering). Processtödet bör erbjuda kunskapsstöd, exempelvis för verksamhetsutveckling, kompetensutveckling, varumärkesbyggande, uppföljning och utveckling av kommunikationsstrategi. Det bör erbjuda uppföljnings- och rapporteringssystem som stödjer utvecklingen av initiativet. Slutligen bör det arbeta för att klusterinitiativens uppdrag är inskrivna i de relevanta regionala strategierna.

När det gäller den sista fasen, **hållbarhetsfasen**, så brukar erfarenheten säga att viktiga händelser är att klustret arbetar med kompletterande finansieringslösningar, med långsiktigt fokus (det vill säga att man försöker att komma bort från projektfinansiering). Att försöka påverka inriktningen av nationella och EU-baserade program är en viktig uppgift. Att klustret försöker att påverka regionala processer för finansiering (regionala och kommunala utvecklingsstrategier etc.) så att initiativet med självklarhet betraktas som ett "investeringsobjekt" är viktigt. Att det självklart i klustret pågår ett ständigt arbete med att utveckla Triple Helix-relationer nationellt och internationellt är också betydelsefullt. Att det sker en fortsatt utveckling av FoU

Figur 4. De sju innovationsgapen. Källa: Sölvell

– nationellt/internationellt – och arbeta med kommersialisering är också livsnödvändigt. Det brukar också i detta skede börja bli läge att utvärdera verksamhetsinriktning och genomföra strategiska förändringar, till exempel genom att tillsätta en ny ledning eller förändra styrelsen. Det är inte självklart att den ledning som var "rätt" initialt är "rätt" i denna fas. Att dokumentera och synliggöra resultat och kommunicera framgångar är också något som inte får glömmas bort.

Processledning i hållbarhetsfasen handlar om att få ekonomin att gå ihop, att hitta resurser som möjliggör en organisation som inte enbart är projektfinansierad. Det

är också viktigt att försöka skaffa finansiering för basorganisationen och förmå företag att medverka. I hållbarhetsfasen är det viktigt att ha mod att lägga ned delar och att våga avsluta delar som inte visat sig livsdugliga. Att skapa kontaktytor och erfarenhetsutbyten med externa aktörer (nationellt, internationellt) är också en oerhörd viktig aktivitet, liksom att skapa förutsättningar för ständig förnyelse genom att exempelvis utmana företagen att delta i skarpa innovationsprojekt och att vara nära forskningen. Detta är själva grunden för att skapa och bibehålla "höjd" i klusterinitiativet. Slutligen är det naturligtvis i denna fas också mycket betydelsefullt att initiera insatser som vårdar och vidareut-

vecklar varumärket, i synnerhet utifrån ett internationellt perspektiv.

KLUSTRENS SJU INNOVATIONSGAP

För att stärka och utveckla ett klusterinitiativ måste ett antal hinder och utmaningar hanteras. I detta sammanhang talar **Örjan Sölvell**, professor vid Handelshögskolan i Stockholm om sju stycken gap som hindrar ett klusters samlade innovationsförmåga (figur 4).

Figur 4 är ett sätt att illustrera samspelen inom ett kluster enligt Sölvell. Det finns **fem olika typer av aktörer** och mellan

Figur 5. Vad innebär de sju gapen? Källa: Kontigo efter Sölvell

Innovationsgapen	Vad kännetecknar detta gap?
1. Forskningsgapet, som begränsar samspelet mellan företag och forskningsorganisationer.	Olika incitamentssystem för universitetsforskare och företag motverkar ofta att tätare samarbeten med näringslivet utvecklas. Olika normer, språk i universitetsvärlden och näringslivssektorn försvårar samverkan. Olika tidsperspektiv vad gäller budget, arbetsplanering, mål och mätvariabler.
2. Utbildningsgapet som begränsar samspelet mellan företag och utbildningsorganisationer.	Bristande samverkan och matchning mellan utbildningsorganisationerna, deras erbjudande och de andra klusteraktörernas behov.
3. Kapitalgapet, som begränsar samspelet mellan företag och utbildningsorganisationer.	Bristande länknings mellan näringsliv och olika finansaktörer som omfattar både offentlig och privat finansiering, exempelvis. EU-finansiering och offentliga medel från nationella och regionala källor eller olika typer av riskkapital.
4. Myndighetsgapet, som begränsar samspelet mellan företag och offentliga organ.	Bristande kontaktytor mellan offentliga myndigheter och näringsliv. Bristande kunskap hos nationella och internationella politiska aktörer och myndigheter om regionen. Bristande praktisk och produktiv dialog mellan näringsliv och myndigheter. Bristar när det gäller att utveckla handlingsplaner som betjänar hela system av företag och industrier.
5. Gapet mellan företag, som begränsar samspelet mellan företag i klustret	Bristande länknings (innovationsprojekt etc.) mellan företag. Bristande kunskap om omgivande näringsliv. Bristande samlokalisering fördelar.
6. Gapet mellan kluster, som begränsar kopplingarna mellan olika kluster.	Bristande kopplingar mellan kluster som innebär att kompetens och kunskap inte tillämpas inom flera olika sektorer eller att lärdomar etc. från liknande kluster inte inkluderas.
7. Det globala marknadsgapet som begränsar kopplingarna mellan ett kluster och de globala marknaderna.	Bristande internationalisering som innebär att innovation och signaler om vad marknaden efterfrågar, om ny teknik, ny affärsmodeller och så vidare hindras. En annan sida av gapet, som är minst lika viktig, är att inflödet av talang, resurser och investeringar till klustret minskar.

dessa finns länknings där olika typer av aktörer kan/måste samspele. Dessa kan kallas **klusterinterna länknings**. Utanför klustret så finns en länk som handlar om att ett kluster måste kopplas till andra kluster. Slutligen är ett kluster på olika sätt länkade

till världsmarknaden och de globala kopplingarna i en bransch. Detta är ytterligare ett område där ett gap kan finnas.

Sölvell framhåller att "I ett perfekt kluster är trafiken tät på de här stigarna.

Människor rör sig mellan aktörerna, talar med andra, förmedlar nyheter till andra, diskuterar med andra, byter jobb och binder samman systemen på tusentals olika sätt. All den här trafiken bidrar till att skapa klusterdynamik. Kunskap sprids och delas.

Samarbete gör att resurserna används på bästa möjliga sätt. Genom samordning jämkas olika aktörers intressen och handlingar samman.” Världen är emellertid inte perfekt. Oftast föreligger ett eller flera gap, det vill säga en situation där kopplingen mellan exempelvis företag och utbildningsaktörer eller företag och kapitalaktörer fungerar bristfälligt. I **matrisen på sid. 15** beskriver vi kortfattat dessa gap och vad de innebär.

Sammantaget innebär dessa brister att klustrets samlade innovationsförmåga försämras och att ett kluster kanske endast utnyttjar en liten del av sin potential. Sölvell talar i detta sammanhang om att dessa gap kännetecknas av **”kunskapsmisslyckanden, samarbetsmisslyckanden och samordningsmisslyckanden.”** Här kan science parks med sin bredare ansats vad gäller kontaktnät, innovationsprocesser etc. vara ett stöd för arbetet med att överbrygga de sju innovationsgapen. Något som erfarenheterna från de innovationsplattformar med bas i science parks som har utvecklats i Västra Götaland är exempel på.

7. Förmågor som skapar lyftkraft

En science park måste uppvisa ett antal förmågor för att kunna vara långsiktigt utvecklingskraftig. Vi tycker oss i intervjuer, forskning och analyser identifierat **fem stycken förmågor eller funktioner** som en science park särskilt måste ha för att skapa lyftkraft åt ett eller flera kluster

(och i förlängningen en region).

1. FÖRMÅGA ATT FÖRANKRA

Processen att utvecklas som en öppen innovationsmiljö kräver en gemensam långsiktig vision och en någorlunda gemensam världsbild. En viktig lärdom är att det krävs en strategi kopplad till verksamhetsidéen för själva parken, men också för science parkens roll i processen att utveckla den öppna innovationsmiljön. Ja, kanske hela regionen. I grund och botten handlar det om att en science park måste ha förmåga att navigera i ett system som styrs av förordningar, strategier och program. Beslutsfattandet sker på olika nivåer, men beslut om insatser fattas av handläggare, partnerskap och nämnder. Viktiga aktiviteter för att lyckas är att visualisera vision och verksamhet konkret; visa på kommunicerbara resultat och delta i många olika sammanhang för att synliggöra science parken.

Det kan exempelvis ske som i fallet med **Krinova** där man har skapat ett eget cross-cluster inom mat, miljö och hälsa, och målmedvetet arbetat för att bli en tydlig pusselbit i hela det regionala innovationssystemet. I detta sammanhang är det också betydelsefullt att arbeta med marknadsföring och med att stärka miljöns varumärke. Ett annat exempel är **Mid Sweden Science Park** som ser det som en av sina viktiga uppgifter att få politiken att förstå att basfinansiera en innovationsinfrastruktur och skapa långsiktighet så att inte den innovativa miljön tappar kompetens. En viktig dimension i detta arbete är att science parken inte enbart fokuserar

på de extrema tillväxtbolagen utan också försöker att bygga upp och utveckla det befintliga näringslivet och få dessa företag engagerade i miljöer. Förmågan att förankra handlar också om förmågan att förankra regionens universitet eller högskola för att säkerställa regionens kompetensförsörjning.

En annan viktig dimension av förmågan att förankra är att hela tiden ha nyttan i fokus – nyttan såväl lokalt som regionalt – och framförallt att mäta och kommunicera denna nytta. Inte minst är detta viktigt för att förankra processen och säkerställa legitimitet och fortsatt finansiering. Här är det viktigt att science parken har en förmåga att arbeta både med parkinterna och regionala indikatorer i syfte att visa på den egna och regionens utveckling.

Att arbeta med att utveckla denna förmåga kan naturligtvis aldrig bli en ensak för en science park. Det måste finnas ett bredare engagemang, exempelvis liknande det som finns i Västra Götalandsregionen. För den som vill veta mer om VGR hänvisas till <http://www.vgregion.se/samverkansplattformar>

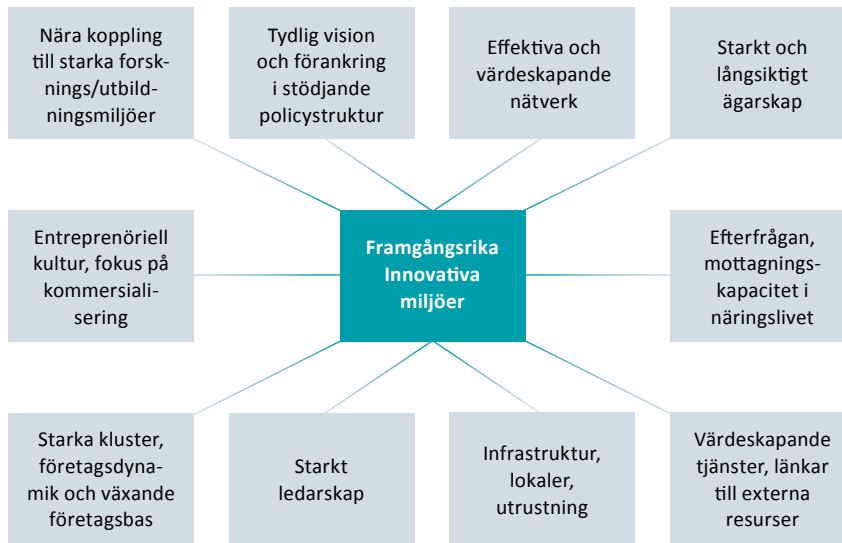
2. FÖRMÅGA ATT SKAPA ATTRAKTIVITET

En viktig del av denna förmåga är byggandet av ett starkt varumärke. Science parkens attraktivitet är en kombination av varumärke och verktyg. Det handlar i sammanhanget om att en science park ska kunna erbjuda ett antal enskilda faktorer. Det konkreta innehållet varierar självklart med typ av miljö och region,

Figur 6:

Faktorer som gör en science park till en attraktiv, innovativ miljö. Källa: Kontigo

men det kan ändå sammanfattas i figuren ovanför.

Låt oss bara ta ett exempel vad effektiva och värdeskapande nätverk kan innebära för en svensk science park. Det kan till exempel vara det faktum att man genom medlemskapet i **SISP** är länkad till ett stort antal andra svenska science parker (som kan erbjuda samverkan, erfarenhet, kunskap etc.) men också genom **SISP internationella kopplingar** till ett stort antal internationella science parker.

Att det börjar bli en förflyttning i svenska regioner i detta sammanhang tycker vi oss också kunna se. **Borlänge Science park, BSP**, har av ägaren – Borlänge kommun –

fått ett fokuserat uppdrag att utvecklas till ett en attraktiv miljö, mötesplats och kunskapsnav där företag, näringsliv, högskola och organisationer tillsammans samverka för ökad attraktivitet. Inte bara i Borlänge kommun, utan i Dalarna som helhet.

Ett annat sådant exempel är **Kista Science City** som fungerar mer som platsutvecklare än en regelrätt ”klassisk” science park. Man försöker att skapa attraktion i miljön. Man arbetar med allt från faktorer som snygg belysning i Kista centrum till att underlätta för företag att lokalisera sig dit. Vidare försöker man att utöka attraktiviteten genom att samverka med de forskningsinstitut som finns i Kista. Exempel på insatser kan vara att Kista Science City

tillsammans med **Stokab** fick ett uppdrag att bygga ett höghastighetsnät i Kista som skulle möjliggöra att bli först i världen som testbädd för förarlösa bilar.

3. FÖRMÅGA ATT UTVECKLA OCH FÖRMEDLA KUNSKAP OCH KOMPETENS

Aktiviteterna här handlar om att överbygga ett antal gap som har med bristande kunskap om omvärlden att göra. En sådan handlar bland annat om att ta tillvara de regionala erfarenheter av klusterutveckling som kan finnas i en region.

För att hantera den förändringsvind som presenteras i tidigare kapitel, så bör en science park arbeta med omvärldsanalyser och trendanalyser. Kompetens och kunskap ska här förstås brett – från omvärldsanalyser till direkta kompetensförsörjningsaktiviteter riktade mot företagen.

Insamlandet av information kan till exempel handla om att kartlägga och konkretisera behov på kort- och lång sikt. Det kan också handla om att paketera och sprida den till berörda aktörer inom utbildningssystemet, berörda branscher, nationella myndigheter som arbetar med tillväxt- och utvecklingsfrågor.

Science parken bör vidare vara gränsgångare. Inte bara mellan olika aktörer utan kanske också mellan ”gamla” idéer (exempelvis vad som är en traditionell styrka i en regions näringsliv) och ”nya” (exempelvis förmågan att genom omvärldsanalys se möjligheter till nya inriktningar av näringslivet).

Här är exempelvis Norrköpings satsning på visualiseringskompetens och företag på olika sätt kopplade till detta fält också ett exempel: det var i mångt och mycket parken som födde in idén om visualiseringskompetensen och att den var mer omfattande och hade mer potential än vad företagen själva förstod. Lärdomen av **NOSPs** arbete är att betydelsen av affärsutvecklingskompetens och bred branschkunskap hos ledningen, parat med modet att våga koppla samman tillsynes udda kompetenser, är mycket viktigt.

Att skapa attraktivitet handlar således inte bara om det redan kända, det redan etablerade. Det kan lika väl handla om att aktivt arbeta med omvärldsbevakning mot det nya (branscher, produkter etc.) Förstå att attrahera, dra nytta av och samverka med andra utvecklingsområden och utvecklingsaktörer, och då inte enbart i den egna regionen. **Innovatum** har exempelvis via **SISP** försökt att hitta och komplettera andra aktörer, till exempel en inkubator inom rymdteknik tillsammans med Uppsala, Luleå och Kiruna.

4. FÖRMÅGA ATT SKAPA LÄNKNINGAR

Denna funktion handlar exempelvis om att överbrygga de gap som finns mellan science parkerna i en region och mellan science parkerna och andra aktörer i eller utanför regionen. **Katalysatorprojektet** i sig är ett exempel på hur man kan arbeta för att nå fram till en gemensam bild och vision som också inkluderar aktiviteter. Många gånger handlar det om att identifiera och förstärka de brobyggare som redan finns. I Gävle-

borg är den regionala inkubatorn **Movexums** närvaro på regionens tre science parks en viktig plattform för inflödet till inkubatorn. Man har utvecklat en tydlig modell för bedömning av idéer och entreprenörer som tas in i affärsutvecklingsprogrammet, byggt nätverk till finansörer, utvecklat länkar mellan **SMF** och större företag. Inkubatorn är i detta sammanhang en viktig regional resurs då de enskilda noderna har för liten kritisk massa. Denna roll kan naturligtvis växlas upp ytterligare om **Movexum** ges mandat och resurser.

En viktig roll för en science park i klusterutvecklingsarbetet handlar om att skapa länkningsarbetet mellan olika science parker naturligtvis. I Norrköping har man exempelvis tagit ett initiativ kring att samverka med **Mjärdevi** inom ramen för ett EU-projekt som heter **Twin parks**. Norrköping är för liten och science parken menar att man behöver ha en regional samverkan. De bägge science parkerna har nu börjat göra gemensamma aktiviteter. Man arbetar tillsammans i det regionala utvecklingsarbetet och representerar gemensamt science park som aktör. Således påverkas strategiska frågor regionen.

5. FÖRMÅGA ATT LEDA FÖRÄNDRING

Denna funktion - som är ständigt pågående – handlar om det interna förändringsledningsarbete som en science park måste arbeta med för att skapa en bra balans mellan olika typer av insatser riktade exempelvis till enskilda företag eller grupper av företag.

Västra Götalandsregionen (VGR) har arbetat långsiktigt med att samla sina insatser kring en struktur med regionala noder/science parks, som utgör bas för näringslivsutveckling och innovation. Science parkerna är bland annat bas för klusterutveckling. Noderna är sinsemellan olika med olika förutsättningar industriellt och forskningsmässigt. Modellen skapar långsiktighet, möjligheter till gemensamt lärande och resursutnyttjande. Strukturfonderna har varit viktiga verktyg för att bygga upp de enskilda noderna.

Förändringsledning kräver mycket och olika egenskaper kan behövas i olika faser av utvecklingen. De individer som driver science parken, deras erfarenheter och bakgrund påverkar inriktning och agerande.

Det krävs vidare olika kompetenser i styrelsen och styrelsemedlemmarna bör ha starka personliga nätverk. En stark styrelse kan ge stöd och därigenom främja en science parks utveckling.

En utmaning i det regionala innovationsarbetet är att det oftast finns många projektorganisationer, men knappast några som arbetar med den typ av "kollektiva" och sektorsöverskridande uppgifter som regional utveckling innehåller. Här kan en science park eller en konstellation av science parker spela roll. Det kräver naturligtvis långsiktighet av ägarna. Eskilstuna kommun och **Munktell Science Park** är ett exempel här där det finns såväl ett lokalt uppdrag som ett regionalt. Alla science parks har inte ett VGR "i ryggen", vilket inte behöver vara ett hinder. Katalysatorprojektet är ett exempel på hur

science parks tillsammans kan positionera sig och gemensamt utveckla sin roll.

8. Så kan Science Parks överbygga klustergapet

För att fungera som en öppen innovationsmiljö och arena för klustersatsningar behöver en science park säkerställa att man har ett antal förmågor och funktioner. Funktionerna är inte isolerade utan överlappar och förstärker varandra. Vår sammanfattande bild är att en science parks verkliga betydelse – förutom att verka för att stärka den lokala och regionala miljön; göra den till en öppen innovationsarena – är just att parken genom sina unika förutsättningar kan underlätta för klustren att överbygga gapen.

HUR ÖVERBYGGA FORSKNINGSGAPET?

Life Science klustret Uppsala BIO – som är lokaliserat till science parken i Uppsala – startade efter att man erhållit medel från **Vinnväxt 2003**. Mycket tidigt initierade man programmet **BIO-X**. Detta program syftar till att vidareutveckla tidiga forskningsresultat till så kallat **proof of concept** eller **proof of mechanism**. Något som inom denna bransch är ett fundamentalt steg på vägen när det gäller att kommersialisera en produkt i ett nytt eller i ett existerande företag.

BIO-X är ett verktyg som har utvecklats kontinuerligt sedan det initierades. Först

bildas ett **advisory board** med representanter från industrin och från exempelvis sjukvården. Dessa identifierar ett behov och kommunicerar detta sedan till universitetet i storregionen, det vill säga inte bara i Uppsala universitet. Denna aktivitet genererar i sin tur ett antal projektförslag som sedan utvärderas av en advisory board som innehåller såväl bransch- som forskningskompetens. De projekt som bedöms har störst förutsättningar att kommersialiseras får därefter stöd från klustret, bland annat med att sätta samman ett bra managementteam samt ta fram olika nödvändiga utvecklingsplaner. Därefter väljs några få projekt. Dessa projekt får ett mer omfattande stöd i form av skräddarsydd rådgivning och finansiering. En stor fördel i detta sammanhang är den samlokalisering som finns i parken i och med att exempelvis inkubatorn **Uppsala Innovation Center** – samt ett antal andra utvecklingsaktörer – är lokaliserade dit. Detta är ett exempel på hur en science park, genom att erbjuda en fysisk miljö, så väl som nätverk och äffärsutvecklingsprocesser, kan skapa värde.

Ett annat exempel på att överbygga forskningsgapet kan vara att erbjuda en miljö som möjliggör möten mellan företag och forskning. **Johanneberg Science Park** har liksom de andra science parkerna i Västra Götaland en modell för hur man arbetar, nämligen genom så kallade öppna arenor. När det gäller den öppna arena med fokus på stadsutveckling så kan det slås fast att näringslivet som befinner sig inom byggindustrin (stadsutveckling) inte har mycket FoU. Science parkens roll är här att skapa ett kluster av denna typ av fö-

retag genom att skapa utvecklingsprojekt som genererar finansiering. Science parken försöker att skapa FoU-projekt utifrån behovssidan. Den här typen av samarbetsprojekt består ofta av en stor produktägare i toppen och sedan en massa underleverantörer. Science parken vill vidare ha in företag från olika branscher för att skapa intressanta förutsättningar för innovation. Ett sådant exempel är ett samarbete med **Riksbyggen** rörande framtidens hus, där företag som **Apple** och **Ericsson** bjöds in. För den som vill veta mer hänvisas till <http://www.johannebergsciencepark.com/>

När det gäller den öppna energiarenan så handlar det mycket om att få igång ett samarbete med **Chalmers**. Beträffande materialarenan så är utvecklingen av denna i sin linda, bland annat diskuteras ett labb. Johanneberg försöker även att bistå samhällsbyggnads/stadsutvecklings-klustret (och även andra företag) med att hitta företag som skulle kunna utnyttja grafen i sin produktutveckling. Detta är ett arbete som på lång sikt bedöms ha stor potential och som handlar om att överbygga forskningsgapet.

HUR ÖVERBYGGA UTBILDNINGSGAPET?

Att överbygga utbildningsgapet handlar om kanske framförallt om rekrytering och matchning. Som science park kan man arbeta lite olika i detta sammanhang. Ett verktyg är **Demola East Sweden**. Demola är ett koncept som **Norrköping Science Park** hämtat från **Tampere**, Finland. Det handlar om att stötta idéer där entreprenörer (företagare/privatpersoner)

kan komma med en tidig idé snarare än utvecklingsidé kopplat till befintlig verksamhet. Sedan hjälper science parken till med att trimma ihop studentgrupper med olika kompetenser utifrån idén. Studenterna får äga idén och utveckla till koncept eller prototyp. För den som vill veta mer hänvisas till <http://www.nosp.se/vårt-erbjudande/demola-east-sweden.aspx>

Framgångskonceptet är att företag får jobba ihop med studenter, och att alla är intresserade att komma in med idéer. Detta är ett sätt att matcha ihop idégenerering med rekrytering. Detta koncept är inte resurskrävande. **Exjobb** har alltid funnits, men det är mycket jobb med att handleda studenterna. Det tar ganska mycket resurser från företaget. Science parken underlättar för företagen och driver Demola och har personal som faciliterar projekten. Företagen behöver inte handleda studenten. De uppföljningar som finns från Finland visar mycket bra resultat. 85 procent av alla projekt som drivs går vidare till utvecklat koncept eller avknoppning. Demola är även en grund för rekrytering alltså. Som exit, köper företagen tillbaka det slutliga resultatet av projektet, för att det ska ge incitament för studenterna. En utmaning har varit att främja samarbete mellan studenter mellan olika utbildningsinriktningar: att skapa förutsättningar för att främja tvärvetenskapliga projekt och att verkligen hitta de skarpa projekten.

KTP Dalarna är ett pilotprojekt som går ut på att för första gången i Sverige praktiskt testa ett i Storbritannien mycket framgångsrikt koncept för kvalificerad kunskapsväxling mellan akademi och närings-

liv, **Knowledge Transfer Partnerships - KTP**. Systemet innebär i korthet att en nyligen examinerad student från universitet eller högskola under 1-3 år på heltid genomför ett strategiskt kvalificerat innovations- och affärsutvecklingsprojekt hos ett företag. Det kan handla om marknadsutveckling, produktutveckling eller processutveckling. Under hela tiden medverkar universitet/högskolan med en kvalificerad handledare, oftast en forskare, i genomsnitt en halv dag i veckan. Lärosätet bidrar med labbresurser etc. Studenten erhåller marknadsmässig lön, företaget betalar hälften och resten finansieras med offentliga medel. Detta pilotprojekt ska nu växla upp av **Högskolan Dalarna** tillsammans med **Högskolan i Gävle**. Science parkerna – och klustren – ska ha en roll i denna nya struktur, bland annat genom att underlätta matchningen mellan högskola och företag. För den som vill veta mer hänvisas till <http://www.du.se/Samverkan/Samverkansprojekt/KTP-Dalarna/>

HUR ÖVERBYGGA KAPITALGAPET?

Att överbygga kapitalgapet kan handla om många saker där en science park kan stödja ett klusters utveckling. Om vi använder Uppsala som exempel kan konstateras att det förekommer viss kapitalförsörjning genom **Uppsala Innovation Centre (UIC)** – inkubatorn – som finns i science parken. I detta sammanhang är klusterinitiativet (Uppsala BIO) till och med delfinansierat och en av nio partners, tillsammans med bland andra **Vinnova** och **Almi Företagspartner**. Här kan man säga att kluster + science park verkligen är

lika med sant. Ungefär hälften av alla projekt som UIC bedriver är inom **Life science-sektorn**. UIC erbjuder management, kommersiella och tekniska nätverk, och länkar till lämpliga finansierare beroende på i vilken fas bolaget är.

Detta är ett intressant sätt på vilket en science park kan understödja att minska ett av gapen i ett kluster. Självfallet finns också andra exempel som **Innovatum** i Trollhättan. Inom ramen för deras projektarena driver science parken i ett antal projekt (eller som man kallar det: "aktiviteter eller idéer"). Science parken hanterar de flesta aspekter i vissa projekt, emedan man i andra lägger lite tid. 80-100 aktiviteter bedöms ingå i projektarenan idag med någon form av finansiering.

När Innovatum prioriterar en insats så kombinerar man resurser med behov. Man tittar på nya idéer och försöker naturligtvis skapa ett jämt inflöde av nya idéer. Man försöker att lotsa idéer till rätt aktör eller finansierare.

En aktivitet som varit mycket lyckosam är att man i parken arbetat som ett "grants office light" i och med att merparten av företagen inte kommer att kunna hitta egna ingångar till EU 2020. Här erbjuder science parken kompetens att söka medel via programmen i och med att man frigiort en person som har till uppgift att omvärldsbevaka, besöka bolag och så vidare för att hitta nya projekt, vilka områden, teknikfrågor, vilka typer av insatser de små bolagen är intresserade av etc. Detta är ett sätt att smörja systemet, att koordinera det för att försöka överbygga ett kapitalgap.

I förlängningen handlar det om att bygga upp ett **Grants office**. Detta kan vara virtuellt eller mer fysiskt. Oftast finns liknande funktioner i regionerna redan (många universitet och högskolor har exempelvis etablerat en sådan funktion), så det handlar egentligen inte om att bygga nya strukturer utan att koordinera befintliga resurser.

HUR ÖVERBYGGA MYNDIGHETSGAPET?

Att etablera bättre kontakter mellan näringslivssektorn och myndighetssektorn är en utmaning av många olika skäl. Lokala och regionala myndigheter behöver å ena sidan stödja ekonomisk utveckling och tillhandahålla bästa möjliga ramvillkor där företagen kan bedriva verksamhet. Å andra sidan bör de inte ägna sig åt snedvridande eller partiskt stöd för ett enskilt företag. En science park kan vara till stor hjälp när det gäller att tillhandahålla former för en praktisk och produktiv dialog mellan näringsliv och myndigheter. De kan erbjuda en bred kontaktyta och hjälpa till att utveckla handlingsplaner som betjänar hela system av företag och industrier. Kopplingen mellan näringsliv och myndigheter byggs ofta in i klusterorganisationens styrningsstruktur. Här blir science parken ett självklart komplement till ett klusterinitiativ när det gäller att arbeta med denna typ av frågor.

Men - om vi tar Göteborgsregionen som exempel – så kan också en science park helt eller delvis ta över vissa uppgifter som ett klusterinitiativ skulle kunna ha eller ha haft. Satsningen på **Göteborg Bio** var ett regionalt klusterinitiativ som finansierades dels av **VINNOVA**, dels med medel

från aktörer som **Västra Götalandsregionen**, **Chalmers**, **Göteborgs universitet** och **BRG**. Från näringslivet var de tre jättarna **Astra Zeneca**, **Nobel Biocare** och **Mölnlycke Healthcare** som medfinansierar. Detta lades emellertid ned under våren 2014.

Den företagsinformation som tidigare låg på Göteborg Bios hemsida har tillfälligt flyttats till **Sahlgrenska Science Park** respektive **Business Region Göteborgs** hemsidor. Idag lyfter man också i regionen fram att det är oerhört betydelsefullt att Sahlgrenskas Science Park fortsätter att utvecklas eftersom science parken har en mycket viktig roll för utvecklingen av regionens kluster inom Life science, bland annat för att överbygga myndighetsgapet. En science park kan alltså vara en aktör som kan "rädda" en klusterbildning, exempelvis som i Göteborgsfallet där man valt att lägga ned ett initiativ för att utveckla ett nytt.

HUR ÖVERBYGGS GAPET MELLAN FÖRETAG?

På den allra mest basala nivån handlar det om att en science park – som nämnts på andra ställen i denna metodskrift – kan underlätta klusterutveckling genom att erbjuda såväl hård som mjuk infrastruktur. Här kan **Sandbacka Parks** insatser för att stödja IT-klustret **FindIT** nämnas, där man underlättat för klustret genom såväl samordning av behovsinventeringar och företagskontakter som att ansvara för administration. Här nämns också **Mid Sweden Science Park** som också medvetet har ansvarat för vissa funktioner så att

klustersatsningen **Peak Innovations** ska kunna koncentrera sig på sin kärnverksamhet. Det är vidare viktigt att hjälpa klustren med att få in företag som har potential. Science parker och inkubatorer har en mycket viktig roll i detta sammanhang.

Tidigare i denna metodskrift har Reglabs modell beskrivits. Flera svenska science parker har redan försökt överbygga ett antal gap – bland annat gapet mellan företag – och utvecklat kluster.

Om vi tar Norrköping som exempel så har ett science parkrelaterat klustret vuxit fram under de senaste 6-7 åren. **Visualisering** är inte en tydlig bransch utan det kompetensområde som är klustrets kärna. Science parken har i samspel med företagen utvecklat detta utifrån befintliga bolag och försökt att få dessa intresserade av tekniken. Metoder som använts har varit **utbildningar**, **workshops** och **inspirationsföreläsningar** för hur man kan använda och sprida kunskapen. Intressant för ganska många företag. Science parken har byggt klustret kring olikheter och att alla ska kunna bidra. Vissa bolag arbetar med visualiseringsteknik, emedan det även finns traditionella IT-bolag. Klustret består idag av cirka 60 bolag som är medlemmar. De första åren arbetade man mycket med klusterträffar i syfte att skapa kontakter mellan företagen. Idag är klustret mognare i den bemärkelsen att bolagen har lärt känna varandra och gör affärer med varandra, nyttjar kompetenser, säljer större systemlösningar än man maktar med själv och så vidare.

I Kalmar startade man utifrån en grupp företag som arbetade med e-handel ett

kluster. Det fanns ett nätverk, men det nätverket började lösas upp. Då ökade science parken sin insats och kommunen gick in och stöttade ekonomiskt. Science parken tog över som klustermotor, med rollen att driva möten och utveckla aktörskonstellationen, både internt och externt. Projektet ägs av parken idag. Målet är att klustret ska stå på egna ben efter projektet.

Slutligen kan än en gång den process som **Sandbacka Park** i Sandviken driver tillsammans med bland annat kommunen för att göra Sandviken till en förebild för den moderna industristaden. Eftersom detta projekt handlar om att överbygga många olika typer av gap skulle exemplet kunna placeras på flera ställen, men en viktig del handlar om att exempelvis överbygga gap som finns mellan **Sandvik** och potentiella underleverantörer eller mellan Sandvik och högskolan i Gävle. Visionen är att Sandviken som ort och kommun ska bli en öppen, innovativ arena som både är attraktiv att söka sig till (för människor, företag och kapital) men också attraktiv att stanna kvar i.

HUR ÖVERBYGGA GAPET MELLAN KLUSTER?

I **Västra Götaland** finns idag sex science parks och målet är att hitta former för koordinering och systemisk samverkan dessa emellan. Regionen driver exempelvis ett **mötesforum** där alla science parks deltar. En viktig funktion handlar om att försöka mäkla så att intresserade företag hamnar hos rätt aktör eller i rätt miljö. Science parkernas profilområden är valda så att de inte ska konkurrera med varandra. En

utgångspunkt för att en science park ska lyckas stödja ett klusterinitiativ i dess arbete med att överbygga gapet mellan olika kluster är tydlighet. **Gothia** i Skövde är bra inom spelindustrin. **Lindholmen** inom fordonssäkerhet, **Borås** inom smarta textilier. **Innovatum** inom fordon. Så långt som möjligt söker science parkerna både lära av varandra som arbeta tillsammans och tradera erfarenheter och kunskaper som kopplar samman kluster.

Ideon i Lund har företag inom ett antal olika branscher som delvis finns i de skånska klustersatsningarna inom IT/mobil, Life Science, miljöteknik och industriteknik. Science parkens strategi är att gå ifrån branschfokus och satsa på innovation oavsett bransch. Science parken ser sin roll att vara en mötesplats där det genereras idéer. Utgångspunkten bör vara att arbeta med öppen innovation, och inte låsa in sig i branscher utan just tänka öppet. Science parkens roll i den regionala miljön är att blanda erfarenheter och bakgrunder; att vara öppen och inkluderande. Detta är en hållning som överbygger gap mellan kluster.

Borlänge Science Park och klustret **Triple Steelix** samverkar och har samverkan med flera andra parker (och kluster). Det kan handla om att effektivisera resurser. Science parken har bland annat samverkat med klustret för att säkerställa att regionens inkubator stärker klustret. Genom **Sandbacka Park** kommer många företag i kontakt med såväl **FindIT** som Triple Steelix. Så ger klustren intressenter tillgång till spetskompetens inom olika områden via arenan Sandbacka Park. Triple Steelix deltar i FindITs styrgrupp och är kontaktskapare och förmedla-

re för FindITs verksamhet.. Frågorna kan röra organisation, forskning kring bockning eller andra processtekniska frågor etc. Passar inte projektet inom ramen för Triple Steelix, hänvisar man till den regionala inkubatorn eller till annat kluster. Allt detta kan en science park hjälpa till att facilitera, inklusive att underlätta att kommunicera vad det finns för relevanta aktörer för ett klusters marknad.

HUR ÖVERBYGGA DET GLOBALA MARKNADSGAPET?

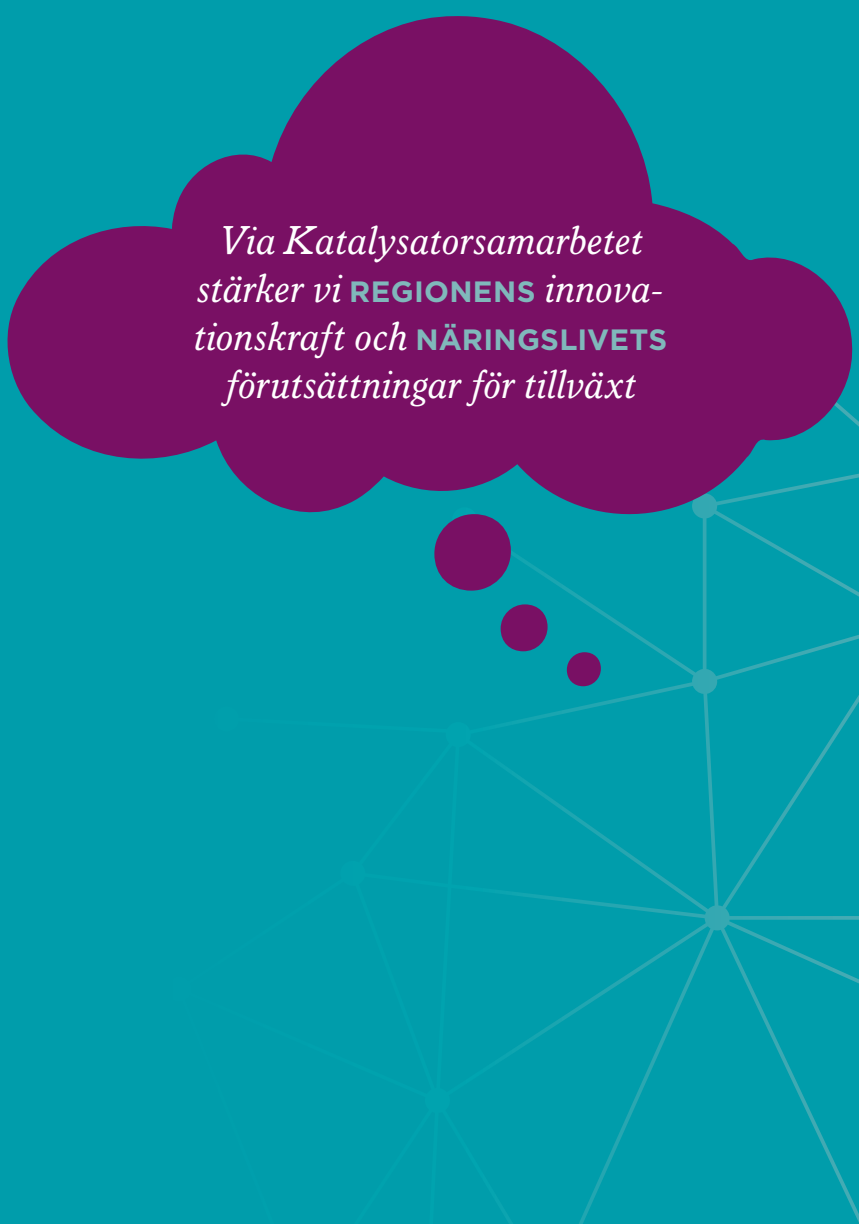
I **det första** exemplet på gap – forskningsgapet – använde vi klusterinitiativet **Uppsala BIO** exempel. Genom organisationen **Stockholm-Uppsala Life Science (SULS)** marknadsför klustret branschen mot olika målgrupper. Gentemot företaget presenterar man regionens investerings-, rekryterings- och samverkansmöjligheter. För forskare presenteras regionens forskningsinfrastruktur och kompetenscenter. Enskilda informeras om hur det är att bo i regionen. Och så vidare.

Globala länkar är namnet på ett projekt Uppsala BIO drivit för att hjälpa unga företag ut på en global marknad. Uppsala BIO kartlade de mindre företagens behov och utmaningar, liksom de erfarenheter av global marknadsetablering som fanns i andra klusterföretag. Syftet var att koppla samman de "erfarnas" kontakter - i ett fall när det gällde den japanska marknaden – och med deras hjälp introducera de unga företagen till rätt kontakter. Klustret hjälper både unga och etablerade företag att växa vidare i regionen, t ex genom hjälp med EU-ansökningar eller genom att in-

troducera nya internationella nyckelpersoner till regionens beslutsfattare och innovationssystem inom Life science.

En science park kan stödja ett kluster med att överbygga det globala marknadsgapet genom att erbjuda synlighet och länkningsar. En science park kan med andra ord, som **Johanneberg Science Park**, utnyttja sin kommunikation med exempelvis andra science parks (i det här fallet i Asien). Detta är ett sätt att kratta manegen för parkföretagen. Att ge dem – i det här fallet – en kanal till Kina. Här är det nätverk som ett medlemskap i **SISP** och i **IASP** innebär oerhört viktigt. En annan viktig uppgift i sammanhanget är att som science park vara aktiv och arbeta tillsammans med aktörer som främjar utländska direktinvesteringar såsom **Business Sweden**.

En science park eller innovativ miljö kan också – som exempelvis **Borlänge Science Park** – samarbeta med ett klusterinitiativ (i det här fallet Triple Steelix) genom att åka på mässor. Detta sker antingen tillsammans eller genom att den ena parten representerar den andra. ■

*Via Katalysatorsamarbetet
stärker vi **REGIONENS** innova-
tionskraft och **NÄRINGSLIVETS**
förutsättningar för tillväxt*

BILAGA 1. INTERVJUPERSONER

Inom ramen för metodboken har ett antal intervjuer med parker och kluster genomförts under 2013 och 2014. Följande personer har intervjuats.

Organisation	Person	Roll/funktion
Innovatum	Peter Zienau	VD
Krinova	Charlotte Lorentz Hjorth	VD
Norrköping Science Park	Åke Rolf	VD
Lindholmen Science park	Niklas Wahlberg	VD
Munktell Science park	Thomas Karlsson	VD
Västerås Science park	Caroline Drabe	VD
Kalmar Science park	Louise Östlund	VD
Åkroken Science park	Agneta Lindemo Larsson	VD
Energikluster Karlshamn	Petra Charlotte Arrenäs	Projektledare
Mid Sweden Science park	Magnus Burvall	VD
Kista Science Park	Tomas Andersson	VD
Sahlgrenska Science Park	Gunilla Bökmark	VD
Johanneberg Science Park	Maths Berg	VD
Ideon	Hans Möller	VD
Netport Karlshamn	Samuel Henningsson	VD
e-commerce Kalmar	Johanna Vihl	Ansvarig
Movexum	Ulf Borbos	VD
Triple Steelix	Allan Salåker	Processledare
Robotdalen	Erik Lundqvist	VD
FPX	Johan Bång	VD
FindIT	Britta Haag	Processledare
Skånes Livsmedelsakademi	Lotta Törner	VD
Fiber Optic Valley	Jonas Dahlström	VD
Västra Götalandsregionen	Marcus Nordanstad	Innovation SMF
SISP	Magnus Lundin	VD

BILAGA 2. LITTERATUR OCH ANDRA KÄLLOR

Förutom intervjuer och egna erfarenheter så har vi använt oss av utredningar, utvärderingar och annat tryckt material som behandlar vad som stärker och utvecklar kluster och science parks. Här några exempel på rapporter etc. som har bäring på metodboken, för den som är intresserad.

KLUSTER

När det gäller klusterutveckling så föreslår vi att gå in på någon av följande tre hemsidor.

Tillväxtverket har på sin hemsida flera publikationer som kan rekommenderas. En relativt ny är **TACTICS** slutrapport (*Key messages and practical recommendations from the TACTICS project*). Av de lite äldre kan den svenska **klustermanualen** samt "**Att ge kluster kraft**" nämnas. Bägge handlar om hur man utvecklar ett kluster utifrån konkreta erfarenheter. Följ nedanstående länk:

<http://www.tillvaxtverket.se/huvudmeny/insatserfortillvaxt/regionalutveckling/regionalinnovationsarbeteochkluster/publikationer.4.21099e4211fdb8c87b800017191.html>

2014 bildades "Clusters Sweden". Syftet med **Clusters Sweden** är att utgöra en röst för klusterorganisationerna i Sverige, och att bidra till den svenska debatten kring närings-, innovations-, forsknings- och regionalpolitiska frågor.

www.clusterssweden.se

Örjan Sölvell är en av de personer som initierat organisationen. Denna skrift av Sölvell m.fl. är också nyttig läsning när det gäller klusterutveckling. Här finns en lite mer utförlig beskrivning av de **sju gapen** och olika insatser för att överbrygga dem.

http://entreprenorskapsforum.se/wp-content/uploads/2012/11/NaPo_Solvell_Webb.pdf

Slutligen kan Reglabs hemsida nämnas. Där finns en lite mer detaljerad beskrivning av den modell som vi lyfter fram i ett av denna metodboks avsnitt samt även andra publikationer och presentationer

http://www.reglab.se/klusterutveckling/?page_id=111

SCIENCE PARKS

Det finns väldigt mycket skrivet om science parks. Denna litteratursammanställning gör på intet sätt anspråk på att vara fullständig. En par intressant rapporter som handlar om science parks och kluster är:

http://ec.europa.eu/research/regions/documents/publications/sc_park.pdf

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK115053/>

http://www.leydesdorff.net/th9/O-119_Hardman%20and%20Lange.pdf

ÖVRIGA PUBLIKATIONER AV INTRESSE

En publikation som ligger i gränslandet mellan kluster- och science parkutveckling – i synnerhet mot bakgrund av att öppen innovation blir allt viktigare – är den studie som **VINNOVA** genomförde för några år sedan. I denna redovisas erfaren-

heter från de kluster som finansierats via **VINNVÄXT**. Kempinsky, P. (2011): *Att utveckla öppna innovationsarenor. Erfarenheter från VINNVÄXT. VINNOVA Rapport 2011:09.*

<http://www.vinnova.se/sv/Aktuellt--publikationer/Publikationer/Produkter/Att-utveckla-Oppna-Innovationsarenor/>

En ytterligare skrift att tipsa om är en publikation framtagen av EU som rör hur klusterpolicies och policies för smart specialisering samspelar samt vilken roll kluster har i sådana strategier för smart specialisering.

http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/clusters_smart_spec2013.pdf

Slutligen kan Sörmland vara värda att nämnas. I en skrift som publicerades av länsstyrelsen 2009 gjordes ett försök att samla ta ner erfarenheterna av att arbeta brett med klusterutveckling i en region. Boken berättar en historia om hur länet arbetat med kluster och innovationssystem för att skapa tillväxt. Boken är en sammanfattning av över 15 års arbete med klusterinriktning och beskriver såväl verktyg som själva förändringsprocessen och, framförallt, vilka lärdomar som kan dras. Lärdomarna gäller den nationella policynivån såväl som regional nivå och klusternivå. **Eklund, P. et al. (2009): Att fånga en halvtvå. Ett långt arbete med kluster och innovationssystem. Sörmlandsbilder 11.**

http://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/SiteCollectionDocuments/sv/publikationer/2009/sormlandsbilder_11.pdf

PROJEKTGRUPPEN

Ulrika Malmkvist har varit projektledare. **Kontigo** har fungerat som processledning och sammanställt metodboken.

Peter Kempinsky
Kontigo

Per Bjerkesjö
Kontigo

Daniel Hallencreutz
Kontigo

Ulrika Malmkvist
Sandbacka Park, Sandviken

Irene Bogren
Sandbacka Park, Sandviken

Andreas Näsman
Gävle Kommun

Ida Andersson
Gävle Kommun

Marita Forsell
Länstyrelsen Gävleborg

Magnus Ernström
Region Gävleborg

Leif Svensson
Faxepark, Söderhamns Kommun

Jonny Engström
CFL, Söderhamns Kommun

Den här metodboken är en sammanställning av reflektioner och lärdomar från **Katalysatorprojektet i Gävleborg**. Arbetet fokuserade på utveckling av synergier mellan **science parks** och **kluster**. Projektet är en del i **Innovationsexcellensprogrammet** som drivs av *SISP* och *Vinnova*. Vi vill på detta sätt sprida våra lärdomar som ett stöd för andra och inspirera fler innovationsaktörer till liknande initiativ.

